

MEDEDELINGEN VAN DE FRYSKE FERIENTING FOAR FJILDBIOLOGY

ALGEMENE LEDENVERGADERING FFF OP 2 MAART 2001

Op 2 maart jl. werd in Café Wouters te Leeuwarden de 25e jaarvergadering van de FFF gehouden. Tijdens de avond werden maar liefst drie nieuwe FFF-rapporten gepresenteerd (zie overzicht verderop). Naast formele

Fryske Ferienting foar Fjildbiology

zaken was ook volop ruimte voor actuele punten. Meinte Engelmoer gaf een korte toelichting op de uitkomsten van de Gruttoworkshop en gaf uitleg over de bijeenkomst van de Wader Study Group in Kollumeroord dit najaar. Dick Schut vertelde over de vorderingen van het boek 'tien jaar onderzoek aan schaarse en zeldzame vogels in Fryslân'.

Een discussiepunt was de functie van de werkgroep Finger oan 'e Pols. De vergadering was van mening dat Finger oan 'e Pols zeker 'sluimerend' moet blijven bestaan. De verwachting is dat de taken van deze werkgroep (die zich vaak onvoorspelbaar en ad hoc aandienen) de komende jaren zullen toenemen naarmate de werkgroep meer bekendheid krijgt. Een laatste waardevol voorstel was om als FFF meer juridische en planologische kennis in huis te halen. Dit kan bijvoorbeeld door een cursus voor FFF-leden te organiseren over dit onderwerp of er een artikelenserie aan te wijden in Twirre. Na de pauze hield Gosse Haga van de Paddestoelenwerkgroep Friesland een boeiende inleiding over paddestoelen in verschillende leefmilieus en hoe deze geïnventariseerd en gemonitord worden.

25-JARIG JUBILEUM

De voorbereidingen voor het 25-jarig jubileumfeest van de FFF vorderen. Als thema voor het jubileumjaar is gekozen voor 25 soorten, die op een of andere manier de afgelopen 25 jaar onder de aandacht zijn geweest bij de FFF, een van haar inmiddels meer dan 20 werkgroepen of een aanverwante werkgroep of vereniging in Fryslân. Aan deze soorten worden in ieder geval drie activiteiten gehangen:

1. een jubileumexcursie, waarbij zoveel mogelijk van de 25 jubileumsoorten waargenomen kunnen worden;
2. een jubileumfeest op 23 november, waar werkstukken/posters over alle 25 soorten gepresenteerd zullen worden;
3. een jubileum-Twirre, waarin onder andere de 25 thema-soorten behandeld worden.

Gereserveerd zijn inmiddels Grote boterbloem, Noordse zegge, Thujamos, Kokmeeuw, Regenwulp, Kleine valeriaan, Kale vrouwenmantel, Waterviolier, Kempphaan, Visdief, Zwarte Stern, Bonte Strandloper, Kleine Rietgans, Baardmannetje, Bokje, Porseleinhoen, Grote Karekiet, Lepelaar, Adder, Heikikker, Oranjetipje en een zoogdier en een libel. Kortom, een prachtige lijst kenmerkende soorten voor Fryslân, waaraan het 25-jarig jubileum van de FFF prima kan worden opgehangen!

Een andere feestelijke activiteit is de ontwikkeling van een website van de FFF. Jan Tuinstra heeft een website ontworpen, waaraan ook een 'feest-pagina' zal worden toegevoegd. Naar verwachting zal de site in de loop van dit voorjaar op het web worden gelanceerd.

FFF LIBELLENVOND

Op 20 maart jl. vond in hotel Goerres te Akkrum een informatieavond over libellen plaats, die was georganiseerd door Marten Zijlstra, namens het Ferbân foar oare bisten. Zo'n 20 geïnteresseerden kwamen op deze avond af. Robert Ketelaar van de Vlinderstichting hield een prikkelend verhaal over libellenonderzoek in Nederland en bijzondere vondsten van de afgelopen jaren. Marten Zijlstra ging wat dieper in op de ecologie van de libel, haar levenswijze en haar relaties met de omgeving en andere organismen. De avond gaf een impuls aan het idee van de FFF om het libellenonderzoek in Fryslân beter te coördineren en op elkaar af te stemmen. Toch is er hiermee nog geen 'libellenwerkgroep Fryslân' ontstaan. Om het idee voor zo'n werkgroep - en de contacten - warm te houden, lijkt het de FFF goed een dergelijke informatieve uitwisselingsavond over libellen in Fryslân voortaan jaarlijks te organiseren.

In aanvulling op de info-avond heeft Marten Zijlstra op 14 en 21 april jl. een korte libellen-herkenningscursus gegeven in het Fries Natuurmuseum. Hier kwamen een tiental belangstellenden op af.

Voor informatie over libellenonderzoek in Fryslân, onderzoekshandleidingen en waarnemingenformulieren kunt u contact opnemen met Marten Zijlstra, tel. 0511-462637 of met de Vlinderstichting: tel.: 0317-467346 (e-mail info@vlinderstichting.nl).

SOVON/FFF-AVOND OPNIEUW GROOT SUCCES

Jaarlijks organiseren SOVON en FFF samen een voor- en najaarsbijeenkomst voor de Friese vogelaars. Wegens het succes van deze gezamenlijke bijeenkomsten vinden deze nu standaard plaats in de ruime bovenzaal van Hotel Goerres te Akkrum. Ook de voorjaarsbijeenkomst op 28 maart jl. was een groot succes. Maar liefst 80 belangstellenden kwamen af op de boeiende lezing van Joop Jukema over de voorjaarstrek van Kemphanen in Fryslân, de analyse van gewichtsveranderingen en de opmerkelijke rui naar het broedkleed. Hierover zal het komende jaar een artikel gepubliceerd worden in Limosa. Voorafgaande aan de lezing liet Romke Kleefstra als coördinator van SOVON uitgebreid aandacht uitgaan naar de verschillende SOVON-projecten, zoals de succesvolle watervogelmonitoring in Fryslân, de resultaten van het onderzoek naar kolonievogels en zeldzame broedvogels en roofvogelinventarisatie. Daarnaast was er aandacht voor de gevolgen van de MKZ-crisis voor inventarisatiewerk en aandacht voor de problemen met roofvogelvervolg in Fryslân. Klaas van Dijk liet namens de FFF o.a. aandacht uitgaan naar de nieuwe FFF-vogelwerkgroepen die zijn ontstaan in gebieden als Burgumermar/de Leijen, Brandemeer en de Oudegaasterbrekken e.o. Ook de najaarsbijeenkomst (begin november) zal weer in het Akkrumer 'FFF-hotel' plaatsvinden.

STARTAVOND FLORON - FFF PLANTENFERBÂN

Op 29 maart vond de startavond van het Plantenferbân in Akkrum plaats. Er waren 20 personen aanwezig. Karst Meijer had aangegeven het coördinatiewerk voor FLORON-Fryslân en het FFF-Plantenferbân in oost-Fryslân te willen beëindigen en werd bedankt voor zijn inzet. Harry Waltje uit Drachten neemt zijn coördinatorstaken voor het plantenonderzoek in oost-Fryslân

over. Tot slot werd een nieuw FFF-rapport gepresenteerd over de flora van Terschelling waarvan het eerste exemplaar werd uitgereikt aan Piet Zumkehr.

NIEUWE FFF-WERKGROEPEN

In de afgelopen periode zijn er verschillende natuurwerkgroepen die zich bij de FFF hebben aangesloten of hebben laten weten dat ze er serieus over na denken dit te gaan doen. Het FFF-bestuur is hierover zeer verheugd. Gezamenlijk kunnen we hopelijk nog meer bereiken met de resultaten van het natuuronderzoek. Het gaat om de volgende werkgroepen:

Vogelwerkgroep Brandemeer (coördinator Gerrit Hof) bestaat al enige jaren en houdt zich onder andere bezig met vogeltellingen in het gebied van het Brandemeer en de Rottige Meenthe. Van de BMP-proefvlakken wordt ieder jaar een rapport gemaakt. Gerrit Hof is bovendien WetlandWacht voor Vogelbescherming Nederland van het gebied Rottige Meenthe/Brandemeer.

Vogelwerkgroep Mokkebank, Bocht fan Molkwar, Rysterbosk en Morra-Fûgelhoeke (coördinator Ep van Hijum) bestaat al vele jaren en houdt zich ook al erg lang bezig met het uitvoeren van vogeltellingen (vooral broedvogels) in genoemde gebieden. De groep publiceert ieder jaar 2 rapporten (waarvan één friestalig) over de broedvogels in deze gebieden, die alle worden beheerd door It Fryske Gea. Ep van Hijum is tevens Wetlandwacht voor Vogelbescherming Nederland van de gebieden Mokkebank en Bocht fan Molkwar.

Vogeltelgroep Bergumermeer en De Leijen (coördinator Jouko Dijkstra). Enkele enthousiaste vogelaars hebben deze werkgroep weer nieuw leven in geblazen. De groep organiseert broedvogelinventarisaties, (maandelijkse) watervogeltellingen en slaapplaatstellingen van o.a. steltlopers en meeuwen.

Vogelwerkgroep Stellingwerven (voorlopige naam, contactpersoon Thijs van Galen). Enige tijd geleden is in de Stellingwerven het idee ontstaan om een vogelwerkgroep op te richten. In de Stellingwerven wordt al vele jaren vogelonderzoek gedaan. Vooral de roofvogels krijgen veel aandacht. Er wordt dan ook nauw samengewerkt met de WRN (Werkgroep Roofvogels Nederland). Op een contactavond (begin maart) in Wolvega (met Rob Bijlsma als spreker) waren zeker 65 belangstellenden aanwezig!

Vogelwerkgroep Zuidwest-Friese merengebied (voorlopige naam, contactpersoon Oscar Alexander). Enige tijd geleden is het idee ontstaan om een FFF-vogelwerkgroep op te richten voor het Zuidwest-Friese merengebied (en mogelijk ook Mid-Friese merengebied en laagveenmoerassen). Het werkgebied omvat voorlopig onder andere het complex van de Oudegaasterbrekken met omliggende meren (Blauhuster puollen, Ringwiell, Hop, Idzegaaster Poel), Heegermeer/Fluessen e.o. en mogelijk Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, Terkaplester Poelen, e.a. De bedoeling is om hier i.s.m. SOVON gestructureerder naar broedvogels te kijken, (maandelijks) watervogeltellingen uit te voeren en in het winterseizoen slaapplaatstellingen van ganzen uit te voeren. Oscar Alexander is tevens Wetlandwacht voor Vogelbescherming Nederland van het gebied Oudegaasterbrekken e.o. De werkgroep wil zich dan ook bezig houden met het volgen van planologische ontwikkelingen. Zo is reeds bezwaar aangetekend tegen de plannen van de gemeente Wymbritseradiel voor het maken van een aanlegsteiger in het Ringwiell en ook voor het legaliseren van een illegaal in gebruik zijnde ligoveer op een perceel natuurgebied bij Sandfirden.

Libellenwerkgroep Fryslân Een eerste stap voor het in het leven roepen van een werkgroep is op 20 maart gezet (zie bovenstaand verslag van deze libellenavond). Bedoeling is dat t.z.t. een vervolg wordt gegeven aan deze info-avond, dat mensen die in Fryslân bezig zijn met libellenonderzoek elkaar (beter) leren kennen, er meer uitwisseling van onderzoeksgegevens plaatsvindt waardoor het libellenonderzoek in Fryslân gestructureerder plaatsvindt.

RECENT VERSCHENEN FFF-RAPPORTEN

In het afgelopen half jaar zijn er weer verschillende FFF-rapporten verschenen. Deze worden hieronder kort besproken. Alle rapporten zijn te bestellen door het vermelde bedrag (inclusief porto) over te maken op giro 3982949 van de penningmeester van de FFF te Heerenveen, onder vermelding van naam en rapportnummer.

De rapporten 64 en 67 zijn de jaarlijkse verslagen van respectievelijk de Wadvogelwerkgroep over de broedvogelaantallen in Noard-Fryslân Bûtendyks en de Steltloperinggroep over de gevangen en teruggemelde steltlopers en meeuwen (met in het tweede deel een uitwerking van terugmeldingen van de Kluut). Rapport nr. 63 van Romke Kleefstra geeft een overzicht van de aantallen ganzen en zwanen die tijdens slaapplaatstellingen op Friese meren zijn vastgesteld; rapport nr. 65 beschrijft de resultaten van onderzoek naar het broedsucces van Kokmeeuwen in Midden-Fryslân (een vervolg van het onderzoek in 1999). De Flora van Terschelling (rapport nr. 66) geeft een overzicht van een complete inventarisatie op km-blok niveau van het hele eiland op alle hogere planten. Verspreidingskaarten van alle 703 soorten worden gepresenteerd waarbij speciale aandacht wordt geschonken aan Rode-lijstsoorten. De karteringen werden hoofdzakelijk in 1993 en 1996 uitgevoerd. Na eerdere FFF-rapporten over Ameland, Vlieland en Schiermonnikoog zijn nu dus van alle vier Friese Waddeneilanden dergelijke FFF-rapporten verschenen.

KLEEFSTRA R. 2000. Slaapplaatstellingen van ganzen en zwanen in Midden- en Zuidwest-Fryslân in het winterseizoen 1999/2000. FFF-rapport 63. FFF, Akkrum. 30 pagina's (f 10,=).

ENGELMOER M., J. FEDDEMA, H. HIEMSTRA & R. KUIPERS 2001. Broedvogels Noord-Friesland buitendijks. FFF-rapport 64. Wadvogelwerkgroep FFF, Ferwert. 25 pagina's (f 7,50).

KLEEFSTRA R. 2000. Broedresultaten van Kokmeeuwen in Midden-Fryslân in 2000. FFF-rapport 65. FFF, Akkrum. 16 pagina's (f 7,50).

KOOPMAN J. & W.J. STOUTHAMER 2001. Flora van Terschelling. FFF-rapport 66. FFF, Wolvega/Groningen. 119 pagina's (f 22,=).

KOOPMAN K. 2001. Verslag Steltloperinggroep Fryske Feriening foar Fjildbiology over 2000. FFF-rapport 67. Steltloperinggroep FFF, Leek. 12 pagina's (f 4,=).